

Narațiuni cătănești în zona Arieșului. Studiu etnologic, antropologic

În această monografie analizez poveștile cătănești colectate în microregiunea etnografică numită Scaunul Arieșului (*Aranyosszék*), situată în Transilvania, România. Lucrarea se concentrează pe narațiunile minorității etnice maghiare locale, și analizează narațiunile din diferite perspective, paradigmatic și sintagmatic, atât într-un cadru etnografico-antropologic mai restrâns, cât și într-un cadru interdisciplinar al științelor sociale mai larg. Cercetarea se concentrează pe înțelegerea narațiunilor ca parte integrală a societății locale, ca instrument de comunicare, care nu numai că reflectă, ci și construiește realitatea socială a prezentului, înțelegerea comună a trecutului și poziția socială și identitatea narativă a povestitorului. Oveștile sunt înțelese ca instrumente folosite în strategii narrative individuale, ca texte produse în timpul activităților de povestire actuale, și ca produse ale unor factori mai generali, și anume, ca produsele societății și culturii locale.

Prima secțiune prezintă diferitele contexte care au influențat cercetarea, și anume locul de desfășurare, munca de teren și, în final, conceptul de povești cătănești. Capitolele analitice din cea de-a doua secțiune interpretează diferitele relații sociale locale prin prisma narațiunilor despre soldați. Primul capitol ia în considerare problematica etnicității și investighează reprezentarea narativă a diferitelor grupuri. Al doilea capitol examinează de ce armata este o instituție atât de populară și cum a modelat relațiile dintre generații, iar cel de al treilea investighează aspectele referitoare la gender ale narațiunilor, cu intenția mea principală aici este de a revizui înțelegerea comună a poveștilor militare ca un gen masculin și de a recontura diferențele dintre imaginea pe care literatura de folclorică maghiară o descrie în general între stilul și atmosfera de narare a bărbaților și cea a femeilor. Ultima parte a acestei cărți investighează textele scrise și cele orale ale unui bărbat local marginalizat din localitate, poveștile sale cătănești în contextul poveștii personale și situației sale de viață, precum și două seturi de documente, scrise în timpul serviciului militar.

Disertația demonstrează că poveștile despre soldați sunt un gen popular, de istoria vieții, care nu fac parte doar din repertoriul local de povești orale, ci constituie și parte a vieții sociale. Într-un sens, narațiunile leagă oamenii, perioadele de timp și locurile prin povestirea, ascultarea, comentarea și repovestirea lor și, prin urmare, întăresc legăturile sociale sincronice și diacronice. Ele integrează diferitele experiențe și actori într-un univers narativ care este atât o imagine, cât și un element al universului social. Teza a argumentat că narațiunea și socialul sunt, de asemenea, părțile unui univers moral pe care poveștile o creează, și acestea creează totodată și categoriile morale de evaluare și pozițiile sociale și individuale moral-favorabile pentru povestitori. Narațiunile cătănești care povestesc despre evenimentele unui *rite de passage* sau despre evenimentele istorice majore sunt în mod special capabile să formeze, să întărească și să valideze normele și valorile sociale.